

Sida och konventionen om biologisk mångfald

Mars 1998
Uppdaterad januari 2000

Sida

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

Avdelningen för naturresurser och miljö

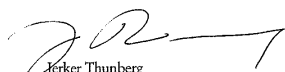
Förord

Den biologiska mångfalden är basen för mänskligt liv och mänsklig välfärd. Biologisk mångfald gör att ekosystemet, livsmiljön, kan leverera ekologiska tjänster till människan, direkta som t ex mat, mediciner och byggnadsmaterial, och indirekta som t ex insektspollinering av grödor, stabilt klimat, cirkulation av näringsämnen mm. Den biologiska mångfalden är därför av avgörande betydelse för såväl i- som u-ländernas framtida utveckling.

En konvention om biologisk mångfald undertecknades vid FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro, 1992. I dag har 170 länder anslutit sig till konventionen. Sverige är ett av de länder som skrivit under och ratificerat konventionen dvs riksdagen har godkänt den. Det innebär att Sverige tar på sig att följa det som står i konventionen vilket ska återspeglas i allt från lagstiftning till agerande i internationellt samarbete.

Sida har under många år stött verksamheter för att bevara och hållbart nyttja biologisk mångfald. Sida medverkar även i den internationella policydialogen. Sida har, sedan konventionen undertecknades, arbetat med att integrera konventionens målsättningar i Sidas verksamhet. Ett handlingsprogram för aktiviteterna togs fram på ett tidigt stadium.

Denna skrift "Sida och konventionen om biologisk mångfald" utgör en strategi för kommande arbete som baseras på en genomgång av hittillsvarande erfarenheter. Strategin har utvecklats genom ett samarbete mellan, i första hand, avdelningen för naturresurser och miljö, NATUR, och avdelningen för forskningsarbete, SAREC. Skriften trycktes ursprungligen mars 1998. Denna version är något uppdaterad.

Jerker Thunberg
Chef för avdelningen för naturresurser och miljö

Innehåll

Inledning	1
1. Biologisk mångfald - en förutsättning för fortsatt liv och utveckling på jorden	2
Bakgrund	2
Utmaningen	4
Den internationella agendan och internationella aktörer	5
2. Sidas erfarenheter	6
Inriktning och erfarenheter	6
Slutsatser	8
3. Sidas strategi	9
Utgångspunkter	9
Prioriteringar	9
Utförande	10
4. Roller och ansvar inom Sida	12

Inledning

Konventionen om biologisk mångfald (Convention on Biological Diversity - CBD), som trädde i kraft i december 1993, har som mål att bevara och hållbart nyttja världens samlade biologiska mångfald samt att fördela vinsterna från ett hållbart nyttjande av mångfald på ett rättvist sätt. Konventionen har hittills skrivits under av närmare 170 av världens regeringar. Ytterst handlar konventionen om basen för liv och utveckling på jorden.

Genom att underteckna och godkänna konventionen om biologisk mångfald har Sverige åtagit sig att stödja u-ländernas arbete för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Konventionen berör påtagligt Sveriges bistånd eftersom i princip all mänsklig verksamhet inom alla sektorer på något sätt påverkar förutsättningarna för den biologiska mångfalden. Sida har lämnat stöd till insatser för att bevara och hållbart nyttja biologisk mångfald under många år. Arbetet med att integrera konventionens målsättning i Sidas arbete har pågått sedan den undertecknades.

Den här skriften redovisar resultatet av en fortgående process som syftar till att Sidas arbete skall överensstämma med Sveriges åtaganden i konventionen. Rapporten består av tre delar:

1. *Bakgrund och förutsättningar*, som ger en bakgrund till hoten mot världens biologiska mångfald, beskriver konventionen om biologisk mångfald och övrigt internationellt policyarbete inom området biologisk mångfald.
2. *Sidas hittillsvarande stöd och erfarenheter*, som kortfattat beskriver Sidas arbete inom området.
3. *Sidas strategi för arbetet med konventionen om biologisk mångfald*, som anger Sidas synsätt på hur stöd till implementering av konventionen fortsättningsvis bör integreras i Sidas arbete samt föreslår agerande och stöd inom Sidas multilaterala, regionala och bilaterala utvecklingsarbete.

1. Biologisk mångfald - en förutsättning för fortsatt liv och utveckling på jorden

Bakgrund

Konventionen om biologisk mångfald trädde i kraft i december 1993 och har hittills undertecknats av närmare 170 av världens regeringar. De regeringar som undertecknat konventionen åtar sig nationellt och internationellt agerande för att:

- 1) bevara
- 2) hållbart nyttja och
- 3) rättvist fördela vinsterna av användning av världens biologiska mångfald.

Konventionen om biologisk mångfald

- Konventionen om biologisk mångfald kom till genom ett beslut vid Riokonferensen 1992. Konventionen trädde i kraft i december 1993 då Sverige även ratificerade konventionen, dvs regeringen godkände Sveriges underskrift av konventionen.
- Konventionen ålägger bl a konventionsparterna att ta fram nationella strategier för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald samt rättvis fördelning av dess vinster.
- Parterna åläggs också att integrera bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald i relevanta sektoriella och tvärspektoriella planer.
- Konventionen ger parterna nationell suveränitet över den biologiska mångfald som har sitt ursprung i landet. Tillträde till ett lands genetiska resurser ges endast om landet i förväg godkänner detta, "Prior Informed Consent" (PIC), och då på ömsesidigt överenskomna villkor, "Mutually Agreed Terms" (MAT).
- Konventionen betonar bl a vikten av tillträde till och överföring av bioteknik, vetenskapligt och tekniskt utbyte och samarbete samt finansiellt stöd till u-ländernas implementering av konventionen.
- Konventionens finansiella mekanism är Global Environment Facility (GEF). Stöd via GEF ges till implementering av konventionen i u-länder i form av kompletterande stöd till projekt och program som bedöms ha global betydelse.
- Både bilateralt och multilateralt stöd till u-länderna är mycket viktigt för att göra det möjligt att genomföra intentionerna i konventionen.

Biologisk mångfald är livets variationsrikedom. Den innefattar den genetiska variationen inom varje art, mångfalden av arter samt mångfalden av ekosystem.

Den biologiska mångfalden är en förutsättning för ett fungerande ekosystem bland annat genom att den möjliggör anpassningar till störningar och förändringar, både naturliga och sådana som orsakas av mänsklig verksamhet. Det är tack vare den biologiska mångfalden som jordbruksproduktionen fortsätter att fungera år efter år världen över och haven fortsätter att producera föda. Den biologiska mångfalden är en förutsättning för global livsmedels säkerhet.

Biologisk mångfald bidrar till att ekosystemet kan leverera ekosystemtjänster, dvs tjänster som kan vara till nytta för det mänskliga samhället, tjänster som vi inte kan klara oss utan. Ekosystemet levererar indirekta tjänster som t ex stabilisering av klimat och vattenflöden, cirkulation av näringsämnen, kontroll av "skadegörare" och sjukdomar samt nedbrytning av föroreningar. En ekosystemtjänst som insektspollinering är något vi tar för givet men det ekonomiska värdet blir tydligt när man ser resultat av forskning som t ex visar att 40 amerikanska grödor värda 240 miljarder kronor per år var beroende av denna ekosystemtjänst. Direkta ekosystemtjänster är t ex produktion av föda, mediciner och råmaterial.

Den biologiska mångfalden resresenterar även kulturella, andliga, etiska och estetiska värden vilka ger stimulans och kreativitet för mänskligt liv och mänsklig utveckling.

Idag minskar världens biologiska mångfald på dess olika nivåer, från gen, population, art, funktion till ekosystem i allt snabbare takt i hela världen. Mer än hälften av världens arter riskerar att försvinna under nästa århundrade. Utarmningen av den biologiska mångfalden påverkar människors förutsättningar att klara sitt uppehälle både i Syd och i Nord. Fattiga människor på landsbygden i Syd är direkt beroende av naturresurserna för sin överlevnad. De använder både vilda och odlade växter, djur för mat, som byggnadsmaterial, för ved etc.

Faktaruta

- De tropiska skogarna minskar i utbredning med ca 1% per år, eller 10% per årtionde.
- Upp till 75% av den genetiska mångfalden i odlade grödor kan redan ha försvunnit under vårt århundrade.
- 5% av alla husdjursraser beräknas försvinna varje år.
- 70% av alla marina fiskarter som utnyttjas av människan är fullt utnyttjade, överutnyttjade eller utfiskade.

(Källa: FAO)

Förlusten av biologisk mångfald beror förstås på den ständigt fortgående expansionen av mänsklig aktivitet som innebär att naturliga ekosystem tas i anspråk för skogs- och jordbruksproduktion, fiske och infrastruktur och att ekosystem förändras till exempel genom föroreningar, introduktion av främmande arter och klimatförändringar.

Mångfalden minskar också ständigt i humana ekosystem genom övergång till högproducerande grödor och husdjur med liten genetisk bas, förenkling av odlingsystem, ökande användning av bekämpningsmedel osv. Den expansion av mänsklig aktivitet som idag sker i världen är i hög grad ett resultat av den ökande konsumtionen i i-länderna. Man räknar idag med att den rikaste femtedelen av mänskligheten förbrukar omkring fyra femtedelar av resurserna. Men expansionen är också ett resultat av befolkningsökningen och människors strävan att höja sin levnadsnivå.

Förlusten av biologisk mångfald har delvis sin grund i att våra moderna ekonomiska, politiska och sociala system undervärderar den biologiska mångfaldens värden och tjänster. En förklaring till det är att vi hittills tagit dessa tjänster för givna och förutsatt att "naturen" på något sätt ska finnas intakt runt omkring oss, oavsett vad vi gör med den. Så är det inte längre.

Det är inte bara den biologiska mångfalden i sig själv som är hotad. Den vida kunskap om mångfaldens egenskaper, värden och användbarhet som finns i lokalsamhällen och ursprungsbefolkningar runt om i världen håller på att försvinna i snabb takt. Det är viktigt att notera att dessa kunskaper finns hos både män och kvinnor. Kvinnor har till exempel ofta ett stort ansvar för bevarande och användning av de växtgenetiska resurserna i form av utsäde.

Kunskap om mångfaldens värden har samtidigt blivit hårdvaluta, och tillträde till genmaterial har blivit en av vår tids besvärligaste politiska frågor internationellt. Bioteknikutvecklingen och utvecklingen av patenträttigheter till olika livsformer sker snabbt, samtidigt som konventionen om biologisk mångfald för första gången ger enskilda stater äganderätten till sina ursprungliga genresurser. Konventionen stadgar också att lokal kunskap ska respekteras och bevaras och att vinster från användandet av lokal kunskap ska fördelas rättvist, så att ersättning återförs till de bönder och samhällen som varit upphov till och genom generationer förvaltad kunskap och genresurser som utnyttjas kommersiellt i allt större utsträckning.

Utmaningen

En snabbt växande världsbefolkning ställer oundvikliga krav på effektivare produktionssystem som samtidigt måste vara långsiktigt hållbara. En av de viktigaste grundförutsättningarna för detta är en fortsatt hög biologisk mångfald globalt och lokalt, såväl i form av fungerande ekosystem som i form av genetiskt material för växt- och djurförädling.

Denna mångfald måste också vara fortsatt tillgänglig för nyttjande och förädling, och vinsterna från dess användning måste fördelas på ett rättvist sätt. Idag privatiseras såväl jordbruksforskning som växt- och djurförädling och handel med genetiska resurser i allt större utsträckning. Dagens snabba utveckling inom gentekniken, den snabbt växande handeln med genetiskt material och maktförskjutningen från offentligt inflytande till privat ägande vad gäller tillträde till genetiska resurser kommer att påverka allas liv. Därmed

handlar dessa frågor lika mycket om demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet som om bevarande av biologisk mångfald.

Vi vet att dagens gen-, art- och ekosystemförluster kan minskas väsentligt även vid en oundviklig intensifiering av mänsklig verksamhet. Men då måste vi på bästa sätt utnyttja den kunskap som finns och integrera den i våra teknologier, värderingssystem och beslutsfattande. Samtidigt måste vi satsa på att öka kunskapen om den biologiska mångfalden och dess värden.

Den internationella agendan och internationella aktörer

Frågorna om hållbart nyttjande, tillgänglighet och egendomskydd kopplat till växtgenetiska resurser är föremål för internationella förhandlingar och diskussioner i konventionen om biologisk mångfalds uppföljningsmöten (partskonferenser), inom ramen för FAOs internationella åtagande om växtgenetiska resurser, i FAOs genresurserkommision, i den konsultativa gruppen för internationell jordbruksforskning (CGIAR), i EU och inom World Trade Organisations överenskommelse om handelsrelaterade immaterialrättigheter (TRIPS). Det finns även en global aktionsplan för bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för mat och jordbruk under FAOs ansvar.

Frågor om bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald är centrala också i andra internationella konventioner, bl a konventionen om våtmarker av internationell betydelse (Ramsar-konventionen), konventionen för reglering av handel med vissa utrotningshotade djur och växter (CITES) och konventionen om skydd för flyttande vilda djurarter (Bonnkonventionen). Dessutom finns tydliga kopplingar till FN:s klimatkonvention och ökenkonvention samt till arbetet inom International Forum on Forests (IFF).

En samordning och harmonisering av det internationella agerandet inom de olika konventionerna och genom de olika aktörerna har initierats av bl a partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald.

Det svenska arbetet med implementering och uppföljning av konventionen om biologisk mångfald ligger under miljö- och naturresursdepartementets ansvar, medan utrikesdepartementet har det övergripande ansvaret för utvecklingsarbetet inom detta område. Jordbruksdepartementet medverkar också aktivt i arbetet med att genomföra åtaganden under konventionen om biologisk mångfald. Justitiedepartementet ansvarar för immaterialrättsliga frågor (patent, växtförädlarrätt etc.) och närings- och handelsdepartementet för det svenska arbetet inom International Forum on Forests (IFF).

2. Sidas erfarenheter

Inriktning och erfarenheter

Sida har lämnat stöd till insatser för att bevara och hållbart nyttja biologisk mångfald under många år och arbetet att integrera konventionen om biologisk mångfalds målsättning i Sidas arbete har pågått sedan konventionen undertecknades. För närvarande (1999) pågår ett trettiotal insatser av direkt betydelse för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald.

- Sidas handlingsprogram för hållbar utveckling, fattigdom och jämställdhet ligger väl i linje med intentionerna i konventionen om biologisk mångfald. Bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald tas specifikt upp i handlingsprogrammet för hållbar utveckling.
- Sida betonar hållbart nyttjande av naturresurserna i sina landprogram. Produktion och miljö hanteras integrerat snarare än separat, ett synsätt som är tydligt också i konventionen om biologisk mångfald.
- Sida har framgångsrikt stött forskning och kapacitetsuppbyggnad kring bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald under lång tid, framförallt i södra och östra Afrika, men också i andra regioner. Sedan ett par år lämnas stöd till ett regionalt forsknings- och utbildningsprogram med MSC-utbildning i Östafrika med inriktning mot hållbart nyttjande av biologisk mångfald i torrområden. Kapacitetsuppbyggnad i södra och östra Afrika har också skett inom ramen för bredare markvårds- och landsbygdsutvecklingsprogram.
- Sida har lång erfarenhet av forskningssamarbete kring bioteknik och har en särskild policy för stöd inom bioteknikområdet. Nyligen har också forskningssamarbete om biosäkerhet inletts med institutioner i östra Afrika. Båda dessa områden behandlas särskilt i konventionen om biologisk mångfald.
- Sida har genom avdelningen för forskningssamarbete, SAREC, sedan 80-talet aktivt deltagit i och lämnat stöd till den internationella policydialogen kring växtgenetiska resurser och deras tillgänglighet. Stödet har medverkat till att väsentliga bidrag lämnats till förhandlingarna inför konventionen om biologisk mångfald, samt till bl a FAOs och CGIARs (Consultative Group on International Agricultural Research) arbete inom genpolicyområdet. Nyligen har samarbete inletts med bl a Världsbanken och Internationella institutet för livsmedelspolitik (IPPRI) för genpolitisk policyforskning med målsättning att lämna bidrag till TRIPS-revisionen samt till processerna inom konventionen om biologisk mångfald, CGIAR och FAOs genetiska kommission.

- CGIAR har under lång tid fått ett omfattande stöd från Sida (SAREC). En stor del av CGIARs arbete och Sidas stöd har direkt koppling till tillträde och hållbart nyttjande av genetiska resurser. CGIAR verkar för fortsatt garanterad tillgång till genetiska resurser för att möjliggöra livsmedels säkerhet och hållbar utveckling internationellt.
- Sida har lång erfarenhet av regionalt stöd i södra Afrika till ex-situ-bevarande och växtförädling bl a genom stöd till SADCs centrum för växtgenetiska resurser (SPGRC) och till de nationella genbankerna/genresurscentra i SADC-regionen. Detta stöd är av mycket långsiktig natur, och det är av vikt att Sida också fortsättningsvis förvaltar de erfarenheter som gjorts. Värdefulla erfarenheter har också gjorts i Sidas stöd till det internationella programmet Community Biodiversity Development and Conservation Programme (CBDC) som arbetar för att stärka lokal växtförädling och utöka samarbetet mellan växtförädlare på lokal, informell nivå och växtförädling på nationell och internationell nivå.
- Inom de marina/akvatiska områdena finansierar Sida ett antal regionala program, som innefattar bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Sida lämnar också stöd till sekretariatet för våtmarkskonventionen för att möjliggöra u-länders deltagande i konventionsarbetet och bidra till bevarande och hållbart nyttjande av våtmarker i u-länder.
- Inom skogsområdet lämnar Sida stöd till bl a skogsförvaltning i Laos och Vietnam. I Laos ges stöd till bevarande av skogsområden med dess biologiska mångfald och i Vietnam planeras satsningar på bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald som en del av landprogrammet.
- Sida lämnar också långsiktigt stöd till insatser för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald av innovativ karaktär. Ett exempel är Forests, Trees and People Programme (FTPP), som arbetar med utveckling av metoder för lokalt och hållbart nyttjande och förvaltande av träd- och skogsresurser. Programmet har haft en positiv påverkan på lokalbefolkningars möjligheter till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald i såväl Afrika som Asien och Latinamerika. FТПP utgör också en innovativ modell för nätverksarbete som bör vara av stort värde i arbetet med konventionen om biologisk mångfald.
- Sida stöder även nationella initiativ för kunskapspridning av nyttan av den biologiska mångfalden i samhället som t ex INBio i Costa Rica vilka arbetar med det.
- En betydande del av Sidas stöd inom biomångfaldsområdet lämnas genom enskilda organisationer. Stödet har stor betydelse för det civila samhällets medverkan i den internationella policyutvecklingen, för att öka medvetandet hos allmänhet och beslutsfattare om den biologiska mångfaldens betydelse, och för att få till stånd konkret arbete för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald på gräsrotsnivå. Organisationer som arbetar med detta vilka får stöd av Sida är bland annat Svenska Naturskyddsforeningen, Genetic Resources Action International (GRAIN), Third World Network m fl.

Slutsatser

- Sida har policies och handlingsprogram som ligger i linje med intentionerna i konventionen om biologisk mångfald.
- Sida stöder ett stort antal aktiviteter som ligger i linje med konventionen om biologisk mångfald.
- Sida har prioriterat bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald i produktionslandskapet.
- Många bilaterala landprogram har aspekter som relaterar till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald utan särskild strategi för hur dessa frågor ska bedrivas.
- Enskilda projekts positiva eller negativa påverkan på den biologiska mångfalden redovisas idag inte alltid i tillräcklig utsträckning i miljökonsekvensbedömningar inom Sida.
- Sidas långa erfarenhet inom området forskning och metodutveckling utnyttjas idag inte fullt ut i strategier och program.
- Möjligheterna till samordning mellan Sidas avdelningar beträffande arbetet med biologisk mångfald är ännu inte fullt utnyttjade. Samverkan sker dock mellan i första hand avdelningen för naturresurser och miljö, NATUR, och avdelningen för forskningssamarbete, SAREC.
- Tillräcklig hänsyn har inte tagits till hur användningen av den biologiska mångfalden skiljer sig mellan män och kvinnor genom de olika roller de har ifråga om ansvar, behov och prioriteringar, och hur detta avgör hur resurser nyttjas och kontrolleras samt vilka konsekvenserna blir för olika grupper i samhället.

3. Sidas strategi

Utgångspunkter

Genom att underteckna och godkänna konventionen om biologisk mångfald har Sverige förbundit sig både att bevara den svenska biologiska mångfalden och att stödja u-länderna i deras regionala, nationella och lokala arbete för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald.

Sida kommer även fortsättningsvis att ägna frågorna om biologisk mångfald och genetiska resurser stor uppmärksamhet. Sidas handlingsprogram för hållbar utveckling, fattigdom och jämställdhet ligger väl i linje med intentionerna i konventionen om biologisk mångfald.

Enligt Sidas synsätt är bevarande och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden två sidor av samma mynt - utan aktiva insatser för bevarande kommer en stor del av mångfalden att försvinna under nästa århundrade, och utan ett hållbart nyttjande kommer det inte att vara möjligt att bevara mångfalden i en värld av allt större resursknapphet.

Sidas utgångspunkt är att i första hand integrera arbetet med biologisk mångfald i pågående bilateralt och regionalt utvecklingsarbete.

Särskilda insatser för biologisk mångfald kommer att genomföras inom vissa områden (se nedan under strategiska prioriteringar).

Ett flertal av Sidas finansiella instrument bör tas i anspråk för arbetet med konventionen om biologisk mångfald och biomångfaldsfrågorna: 1) Landprogram, 2) Regionala insatser, 3) Särskilda miljöinsatser - bilateralt utvecklingsarbete, 4) Särskilda miljöinsatser - multilateralt utvecklingsarbete och 5) Stöd till enskilda organisationer.

Prioriteringar

Sida ska prioritera stöd till:

- arbete för att respektera, bibehålla och utveckla kunskap om bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald hos lokalsamhällen och ursprungsbefolkningar, inklusive stöd till stärkt lokal kontroll, för både män och kvinnor, över användning av biologiska resurser och rättvis fördelning av nyttan av biologiska resurser och av användning av lokal kunskap.
- bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald i områden som brukas av människan. Detta innefattar bruk av jord, skog och akvatiska resurser. Fokus ska ligga på mekanismer som möjliggör ett fortsatt hållbart nyttjande av biologisk mångfald i

- ökad produktion och mekanismer för rättvis fördelning av nyttan av sådan användning av biologisk mångfald.
- policyforskning och -utveckling rörande tillträde till och rättvis fördelning av genresurser och kunskap om biologisk mångfald. Detta kan inkludera stöd till arbete med att utveckla mekanismer för att ersättning återförs till bönder och samhällen som varit upphov till och förvaltat kunskap och genresurser som utnyttjas kommersiellt (s.k. Farmers Rights), på sätt som är realistiska och praktiskt användbara. Stöd kan också ges till kapacitetsutbyggnad för biosäkerhet och hantering av bioteknik.

Utförande

Uppföljning av konventionen

Sida kommer att följa och påverka arbetet med implementering av konventionen om biologisk mångfald, bl a genom deltagande i förberedande möten. Sida kommer också att delta i den svenska bedömningen av föreslagna insatser genom konventionens finansiella mekanism, GEF.

Integrering i allt Sidas arbete

Konsekvenser för den biologiska mångfalden ska analyseras och beaktas i alla program och projekt inom alla sektorer där så är relevant. Detta är mycket viktigt - förändringar i riktning mot en ekologiskt hållbar utveckling inom det svenska utvecklingsarbetet som helhet har sannolikt minst lika stor betydelse för den biologiska mångfalden som specifika biomångfaldsprogram. Den biologiska mångfalden ska behandlas integrerat med övriga miljöfrågor i ett helhetsperspektiv. Enskilda projekts positiva eller negativa inverkan på den biologiska mångfalden och konsekvenserna av detta för olika grupper i befolkningen ska redovisas i de miljökonsekvensbedömningar (MKB) som ska göras för alla Sidas insatser.

Integreringen av bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald i Sidas program ska ske med en början inom naturresurssektorn. Resurser ska avsättas för det extra stöd som behövs i form av studier, utbildning, särskilda uppdrag till institutioner i samarbetslandet, etc.

Internutbildning

För att möjliggöra meningsfulla bedömningar av utvecklingsarbetets positiva eller negativa inverkan på den biologiska mångfalden krävs att Sidas personal har tillräcklig kunskap om ämnesområdet. Ett avsnitt om biologisk mångfald som även tar upp genpolicyfrågorna ska därför ingå i Sidas miljökurs. Avsnittet ska även ta upp ett konsrelaterat perspektiv av bevarande och brukande av biologisk mångfald.

Som ett led i internutbildningen ska också särskilda seminarier hållas med målsättning att informera och uppdatera berörda handläggare om status och utveckling inom Sidas prioriterade områden inom biomångfaldsområdet.

Kunskapsutveckling

Sidas stöd till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald ska fokuseras till kunskaps- och metodutveckling samt kapacitetsutbyggnad i samarbetsländerna.

Policyutveckling och deltagande från Syd i internationella fora

Sida kommer fortsätta att stödja och medverka i den internationella policyutvecklingen kring tillträde till och rättvis fördelning av genetiska resurser, inom ramen för arbete inom bl a FAO, CGIAR, IFPRI, Världsbanken, WTO och EU.

Stöd ska även ges för att grupper i den sociala och politiska periferin ska kunna delta i policyarbetet genom att lokala, specifika kunskaper ska kunna föras upp till policynivån.

Sida ska lämna stöd för att bredda deltagande från regeringar, enskilda organisationer och andra aktörer i syd i det internationella policyarbetet avseende bl a genresurser och immaterialrätt under de närmaste åren. Sida ska också medverka till att stärka u-ländernas kapacitet inför det internationella policyarbetet.

Stöd till enskilda organisationer

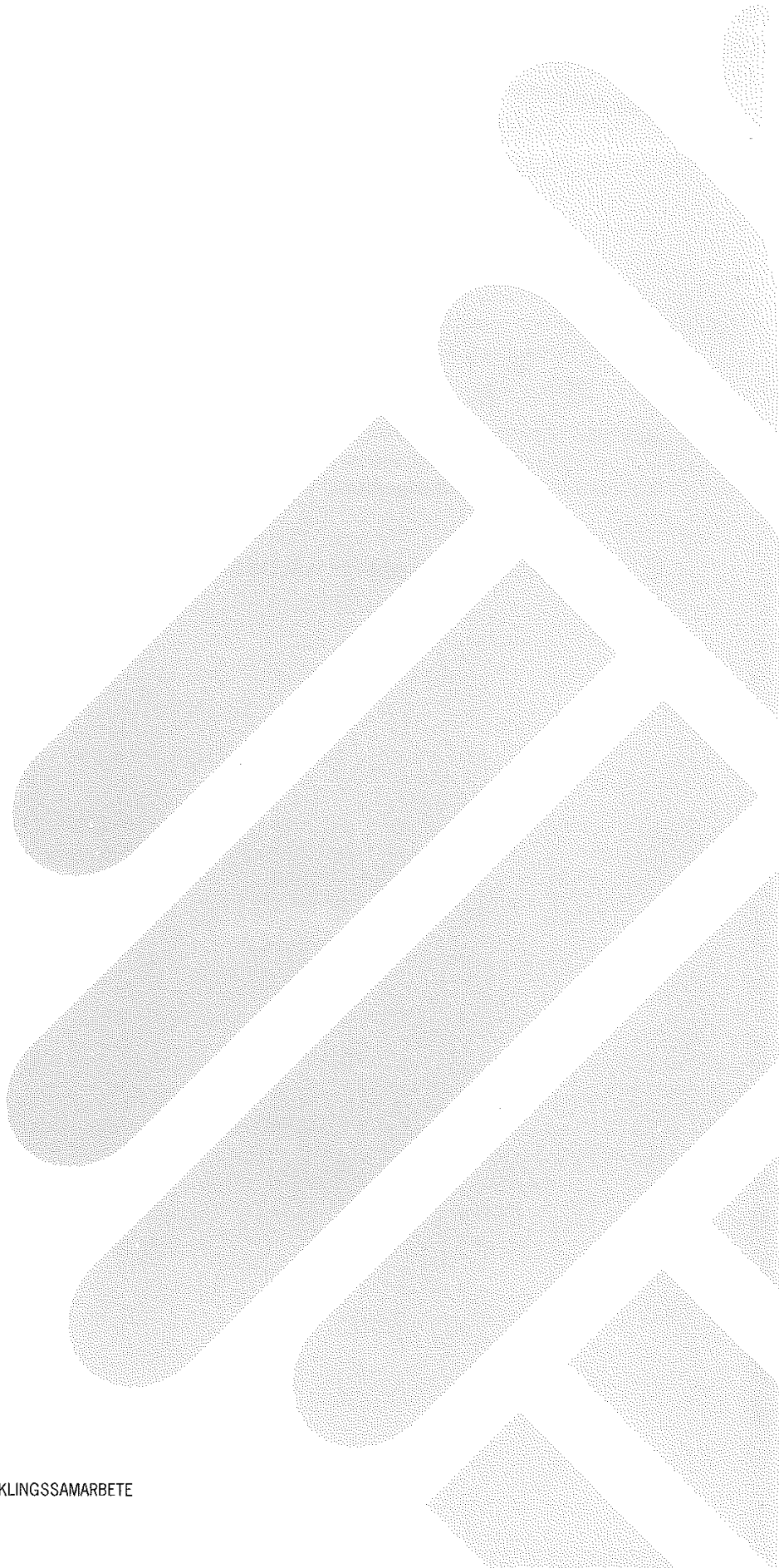
Sida kommer att fortsätta stödja enskilda organisationer som arbetar med bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Exempel på sådana organisationer är IUCN, Naturskyddsföreningen (vars Nord/Sydsamarbete innefattar stöd till ett antal miljöorganisationer i Syd aktiva inom biomångfaldsområdet), Third World Network, WWF, GRAIN och Birdlife International.

4. Roller och ansvar inom Sida

Konsekvenser för den biologiska mångfalden ska analyseras och beaktas som en integrerad del av insatsberedningen. Miljöpolicyenheten fungerar som katalysator och rådgivare. Vid behov ska extern expertis anlitas för hjälp med granskning av MKB och konsekvenser för biologisk mångfald.

På avdelningen för naturresurser och miljö, NATUR, finns en samordnande handläggare för biologisk mångfald för att underlätta arbetet med samordning och uppföljning av Sidas arbete inom området. På NATUR finns många av biomångfaldsinsatserna och arbetet med integrering blir även mest omfattande där.

Avdelningen för forskningssamarbete, SAREC, har huvudansvar för Sidas arbete inom genpolicy- och bioteknikområden.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE
105 25 Stockholm, Sweden
Tel: 08-698 50 00. Fax: 08-20 88 64
Hemsida: <http://www.sida.se>